

VII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
I POLITYKI REGIONALNEJ
(NR 315)
z dnia 16 grudnia 2014 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 315)

16 grudnia 2014 r.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Zgorzelskiego (PSL)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

- zmiany w składzie prezydium Komisji,
- zaopiniowanie dla Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2957).

W posiedzeniu udział wzięła **Joanna Berdzik** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Jasieńska** i **Dariusz Myrcha** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Aleksandra Wolna-Bek** i **Urszula Sęk** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Otwieram posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Witam państwa posłów, zaproszonych gości, w panią minister Berdzik na czele.

Porządek dzienny obejmuje dwa punkty – zmiany w składzie prezydium Komisji oraz zaopiniowanie dla Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2957). Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie słyszę. Stwierdzam przyjęcie porządku dziennego.

Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość złożył wniosek w sprawie wyboru posła Jacka Sasina na zastępcę przewodniczącego Komisji w miejsce pani poseł Izabeli Kloc, która została wybrana na senatora RP. Czy zechcą państwo przedstawić kandydata? Pan poseł Schreiber, bardzo proszę.

Poseł Grzegorz Schreiber (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mam zaszczyt zarekomendować Wysokiej Komisji osobę pana posła Jacka Sasina na stanowisko zastępcy przewodniczącego Komisji. Pan Jacek Sasin ma wieloletnie doświadczenie samorządowe. Piastował urząd wojewody. Jest znakomitym specjalistą w zakresie prawa samorządowego. Wielokrotnie podczas prac Komisji byliśmy świadkami jego wnikliwych uwag i wystąpień. To powinno nas skłonić do przyjęcia jego kandydatury. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Dziękuję serdecznie za to płomienne wystąpienie. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznaję, że Wysoka Komisja przyjęła wniosek Klubu Parlamentarnego PiS, artykułowany również przeze mnie, a dotyczący włączenia do składu prezydium pana posła Jacka Sasina. Nie słyszę sprzeciwu, zatem gratuluję wyboru. Zapraszamy do prezydium. Stwierdzam, że pan poseł został zastępcą przewodniczącego Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej.

Przystępujemy do realizacji pkt 2. Poproszę przedstawiciela Ministerstwa Edukacji Narodowej o przedstawienie założeń projektu ustawy z druku nr 2957. Pani minister Berdzik, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Joanna Berdzik:

Dziękuję bardzo, szanowni państwo przewodniczący, państwo posłowie, ustawa, którą obecnie procedujemy, jest konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał wskazał, że regulacje dotyczące prawa ucznia do nauki powinny być określone na poziomie ustawy, a nie w rozporządzeniach wykonawczych do niej. Trybunał stwierdził również, że delegacje dotyczące przepisów, które ewentualnie miałyby zostać ujęte w rozporządzeniach, powinny być adekwatne i w sposób decyzyjny wskazujące, jakie regulacje powinny znaleźć się w przepisach wykonawczych.

W związku z koniecznością wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w ustawie zostały dodane rozdziały, które dotyczą oceniania, klasyfikowania, promowania oraz egzaminowania uczniów. Nie zmieniamy merytorycznego brzmienia przepisów, które do tej pory znajdowały się w rozporządzeniach. Nastąpiło ich opisanie na poziomie ustawy w innej konstrukcji, ale przepisy te nie zmieniły się istotnie. Kwestie, które zostały zmienione, to możliwość wprowadzenia oceny opisowej od klasy IV do klasy ostatniej szkoły podstawowej, rezygnacja z powiązania oceny nagannej z zachowania z niepromowaniem do kolejnej klasy. W ustawie określiliśmy także organizację unieważnień egzaminów maturalnych, które do tej pory nie były precyzyjnie opisane. Każde unieważnienie pracy egzaminacyjnej ucznia wiązało się z wdrożeniem nie do końca czytelnej dla ucznia procedury. Wprowadziliśmy również konieczność opłaty za przystąpienie do egzaminu maturalnego, kiedy jest on zdawany po raz trzeci bądź wówczas, kiedy poprzednio uczeń złożył deklarację zdawania egzaminu, a nie przystąpił do niego.

Ponadto w ustawie zostało uregulowanych kilka innych istotnych kwestii, mianowicie przenieśliśmy do ustawy, zgodnie z uwagami Rządowego Centrum Legislacji, regulacje, które do tej pory znajdowały się w rozporządzeniu, dotyczące nadzoru pedagogicznego. Wprowadziliśmy możliwość zwiększenia liczebności klas I, II i III w wyjątkowych przypadkach, kiedy nowi uczniowie są przyjmowani do szkoły w trakcie roku szkolnego. Wprowadziliśmy przepis, który pozwala zwiększyć liczebność klasy o dwóch uczniów bądź więcej z koniecznością zatrudnienia asystenta. Takie zwiększenie liczebności klasy w trakcie roku może być dokonane tylko i wyłącznie za zgodą rady oddziałowej rodziców.

Dodatkowo wprowadziliśmy pewne uzupełnienie do tzw. ustawy podręcznikowej, w części dotyczącej dzieci niepełnosprawnych. Dzieci objęte kształceniem specjalnym są obecnie objęte pomocą państwa w zakresie zakupu podręczników w postaci wyprawki szkolnej. Stopniowo będziemy wycofywać ten mechanizm, zastępując go mechanizmem dotacyjnym. Do tej pory podręczniki dla uczniów niepełnosprawnych częściowo kupowali dyrektorzy szkół, a częściowo rodzice. Teraz wszystkie pieniądze zostaną przekazane dyrektorom szkół, którzy będą zobowiązani do zaopatrzenia uczniów w podręczniki.

Wprowadziliśmy także możliwość zatrudniania nauczyciela finansowanego z tytułu realizacji w szkole projektów unijnych. Jest to rozwiązanie sugerowane przez nieistniejące już Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Do tej pory realizacja projektów unijnych przez jednostki samorządu terytorialnego w szkołach łączyła się z koniecznością organizowania przetargów na prowadzących zajęcia. Doprowadzało to do kuriozalnych sytuacji, w których nie można było danej grupy uczniów objąć opieką nauczyciela pracującego w szkole, tylko musiała to być osoba, która wygrała przetarg. W naszym przekonaniu proponowana zmiana pomoże szkołom w realizacji projektów unijnych.

Doprecyzowaliśmy zadania organu prowadzącego w zakresie zapewnienia szkole w ramach dotychczas świadczonej obsługi administracyjnej także obsługi prawnej. Wprowadziliśmy rozwiązanie dotyczące sprawozdań – informacji o stanie realizacji zadań oświatowych. Chcemy, aby zawierały one nie tylko wyniki egzaminów zewnętrznych, ale również wyniki nadzoru pedagogicznego. Do lokalnej społeczności przedostają się informacje tylko rankingujące szkołę, czyli proste liczby. Chcemy, aby informacja była uzupełniona o kontekstowe wskaźniki.

Zaproponowaliśmy również poszerzenie kontroli dotacji o możliwość kontrolowania prawidłowości jej pobrania oraz umożliwiliśmy przetwarzanie danych osobowych związanych z tą kontrolą. W naszym przekonaniu zmiana umożliwi weryfikację przez organy jednostek samorządu terytorialnego informacji, które są przekazywane przez osoby pro-

wadzące szkoły czy inne formy wychowania przedszkolnego w zakresie liczby uczniów będącej podstawą udzielania dotacji.

Doprecyzowaliśmy przepisy dotyczące kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych szkołom niepublicznym o uprawnieniach szkół publicznych, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki.

Są to najważniejsze zmiany przez nas proponowane. Jesteśmy gotowi do udzielenia odpowiedzi na wszystkie państwa pytania.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Dziękuję bardzo. Zanim otworzę dyskusję, chciałbym powitać w gronie Komisji nowego posła – Roberta Maciaszka. Bardzo serdecznie witamy. Otwieram dyskusję. Pani poseł Marzena Machałek.

Poseł Marzena Machałek (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Jestem po dwugodzinnym posiedzeniu podkomisji do spraw jakości kształcenia i wychowania, na którym omawialiśmy ten projekt. Nie wyszliśmy poza ogólną dyskusję.

Proszę kolegów posłów o chwilę uwagi. Obiecuję, że nie będę mówiła długo. Chciałabym zaapelować do państwa rozważ, aby na tym etapie negatywnie zaopiniować projekt ustawy. Oczekujemy, żeby ministerstwo przygotowało propozycję zmiany projektu, by można było skoncentrować się na zapisach dotyczących wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Zarzuty były formułowane z różnych stron. Nie było posłów, którzy by dobrze oceniali ten projekt. Pozwolą państwo, że powołam się także na opinię BAS, w której stwierdza się, że w przedłożonym projekcie są planowane zmiany istotne dla prawidłowego funkcjonowania szkolnictwa, jednakże sposób wprowadzania zmian o tak szerokim zakresie budzi wiele wątpliwości.

Wątpliwości formułowali również prawie wszyscy członkowie podkomisji oraz przewodnicząca podkomisji. Autorzy projektu, czyli strona rządowa niepotrzebnie wprowadzają zmiany niewynikające bezpośrednio z wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Budzą wątpliwości tak szczegółowe przepisy i rozwiązania.

Jeśli pozytywnie zaopiniujemy ten projekt, to przyklepiemy źle przygotowaną nowelizację, która wprowadzi jeszcze większe zamieszanie w prawie edukacyjnym, doprowadzi do sprzeczności. Będzie to regulacja pozorna. Nie mówię tylko o własnych odczuciach, lecz powołuję się na opinię prawników, którzy opiniowali projekt. Doprowadzimy do tego, że nikt nie będzie rozumiał prawa edukacyjnego. Jeśli na etapie tworzenia prawa nie jesteśmy w stanie go zrozumieć, to jak ludzi wykonujący to prawo będą je realizować?

Nie chcę członków Komisji zamęczać szczegółami. Polecam przeczytanie opinii BAS, która jest jednoznaczna. Przedłożenia nie można zaopiniować pozytywnie, dlatego wnoszę o negatywne zaopiniowanie projektu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Dziękuję. Pan poseł Maciaszek.

Poseł Robert Maciaszek (PO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, pani minister. Mam pytanie dotyczące nowelizowanego art. 90, dotyczącego dotacji dla szkół niepublicznych. Zarządzałem oświatą w 50-tysięcznej gminie. Przeprowadziliśmy kontrolę dotacji dla przedszkoli niepublicznych. Okazało się, że w okresie wakacyjnym ze zgłoszonych 90 dzieci z usług przedszkola korzystało 25-30, a przekazywaliśmy całą kwotę dotacji. Takie są przepisy i wyroki sądu. W nowelizacji jest próba regulacji dotyczących szkół niepublicznych, a co z przedszkolami? To generuje olbrzymie koszty dla samorządów.

Druga sprawa. Wszedł przepis o 25-osobowych oddziałach. W mojej gminie na 8 szkół podstawowych w 3 szkołach mieliśmy taki przypadek, że było jedno dziecko więcej z danego obwodu. Musieliśmy tworzyć dwa oddziały, co znacznie zwiększa koszty edukacyjne. Chodzi o pensję nauczyciela wypłacaną przez 3 lata. Czy nie zastanawiali się państwo nad wprowadzeniem zapisu umożliwiającego zwiększenie liczebności klasy o jedno, dwoje dzieci na początku roku szkolnego, aby można było za zgodą rady utworzyć oddział? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Dziękuję bardzo. Poproszę panią minister o udzielenie odpowiedzi.

Podsekretarz stanu w MEN Joanna Berdzik:

Jeśli chodzi o wypowiedź pani poseł Machałek, rzeczywiście zgodziliśmy się z ogólnym wnioskiem, że w przyszłości powinniśmy pomyśleć inaczej o tworzeniu ustawy o systemie oświaty. Powinna być ona ustawą ustrojową, natomiast wszystkie regulacje dodatkowe, dotyczące rekrutacji, jakości, powinny znaleźć się w odrębnych ustawach. Jesteśmy przekonani, że tak powinno być, natomiast takie powinno być rozwiązanie docelowe. Ministerstwo przyjęło na siebie zobowiązanie, że kolejna regulacja będzie w taki sposób budowana.

Obecnie poruszamy się w ramach tak, a nie inaczej pomyślanego rozwiązania. Ze względu na dynamikę wydarzeń nie rekomendujemy rezygnacji z procedowania projektu. BAS nie kwestionuje spójności przepisów, co oznacza, że mimo skomplikowanej materii przepisy zostały zbudowane w sposób spójny. Nasze prace były prowadzone wspólnie z Rządowym Centrum Legislacji, które ostatecznie zaaprobowało ustawę.

Odniosę się do kwestii 25 osób w klasie. Obecnie rozmawiamy o ewentualności dodania jednej osoby w klasie I, II lub III, która dołączy do niej w trakcie roku szkolnego. Przepis ten budzi poważne kontrowersje. Jesteśmy osamotnieni w promowaniu takiego myślenia. Wszystkim nam przyświeca dobro dziecka. Posłowie martwią się, że przepis ten będzie wykorzystywany i klasy będą bardziej liczne. Zastanawiamy się nad brzmieniem tego przepisu, aby wszyscy byli przekonani, że działa on dla dobra dzieci. W żadnym wypadku nie chciałabym składać zobowiązania, że będziemy pracowali nad zwiększeniem liczebności klas. Nie będziemy mogli ani chcieli przyjąć go na siebie.

W kwestii dotacji dla przedszkoli niepublicznych poproszę o odpowiedź mojego współpracownika.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Bardzo proszę pana dyrektora o odpowiedź.

Dyrektor Departamentu Analiz i Prognoz MEN Grzegorz Pochopień:

Szanowni państwo, proponowane zmiany zapisów art. 90 dotyczą w pewnej mierze przedszkoli. Projekt zakłada możliwość kontroli nie tylko wykorzystania dotacji, ale również pobrania dotacji. Ta zmiana jest szeroka – dotyczy szkół, przedszkoli, placówek. Konsekwencją możliwości kontroli pobrania dotacji jest możliwość przetwarzania danych osobowych. W tym konkretnym przypadku, gdyby istniało podejrzenie, że przedszkole w okresie wakacyjnym przedstawia zawyżoną liczbę uczniów, będzie podstawą prawną do przeprowadzenia kontroli i przetwarzania danych osobowych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Wyczerpaliśmy listę mówców.

Poseł Marzena Machałek (PiS):

Nie wypowiadam się długo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Bardzo krótko poproszę.

Poseł Marzena Machałek (PiS):

Tak, panie przewodniczący. Zacytuję wnioski BAS: „Wobec licznych zmian regulacji, problemów interpretacyjnych i niejasności w prawie oświatowym – ich dobitną dokumentacją są częste nowelizacje doprecyzowujące oraz niezwykle już objętości ustawa o systemie oświaty – bardzo ważna wydaje się wstrzeźliwość legislacyjna oraz zaniechanie zmian, które nie są bezwzględnie konieczne”.

Uważam, że projekt zawiera zmiany, które nie są bezwzględnie konieczne i wykraczają poza wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Bez przygotowania nowelizacji, która dotyczy tylko zmian wynikających bezpośrednio z wyroku TK, przedłożony projekt należy zaopiniować negatywnie.

Przewodniczący poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Z dyskusji wynika, że przed nami głosowanie.

Kto z państwa posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem projektu ustawy z druku nr 2957? (10) Kto jest przeciw? (6) Kto się wstrzymał? (0).

Stwierdzam, że Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy z druku nr 2957.

Zamykam posiedzenie Komisji.